

თეატრი

№ 49

საყოველ-კვირათ სელიტრატურთ და სსმხატვრო გაზეთი.

№ 49

30 გიორგოვსთაძის

გამოცემა ყოველ კვირას

1886 წელსა.

ფასი გაზეთი „თეატრი“-სა კითხის წლით..... 5 მან. X სხევეთ წლით.... 3 მან. სხვა ვადით ხელის მოწერა არ მიიღება.

ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში რედაქციაში ან რუსთაველ ქარვას. ფოთში ბ.ნი ბესარიონ კალანდუხიძის.

ცალკე ნუმერი გაზ. „თეატრი“-სა ღირს 15 კაპ.

ასევე: თბილისში: ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში, შვერდოვის სააგენტო კონტორაში, ალიხანოვის პაპიროზის მაღაზიაში, ხიდის ყურთან. ქუთაისში კილაძეთ წიგნის მაღაზიაში და ბათუმში პარიკმაზერ არსენასთან.

გამოგზავნილი სტატიები, კორექციონდები, დოკუმენტი და სხვა წერილი წერილი, თუ რედაქციამ საჭირო დაინახა შესწორებისა.

გამოგზავნილი ხელთ-წერილები რედაქციაში ინახება მხოლოდ ერთს თვეს. სტატიების უკან გვგზავნას რედაქცია არ კისრულობს.

რედაქცია უზრუნველსადა სთხოვს ბ.ნი წერილების ავტორთ სტატიები გარეგანი რეგენ დაწერილი.

ყოველ წერილში უცილობლად მოხსენებული უნდა იყოს ავტორის სახელი, გვარი და საცხოვრებელი ადგილი.

გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: თიფლის. В редакцію газ. „ТЕАТРЪ“ Галерея быв. Арцруни № 110.

ქართული თეატრი

სუთმაბათს, 18 დეკემბერს

ქ. მესხის მონაწილეობით
წარმოადგენილი იქნება:

I

ქან ბოდბე

ღრამა 4 მოქმედ. თხზ. ვაგრისა

ფრანკოული და მათარგმნი ი. მაჩაბლიძისაგან.
დასაწყისი სწორეთ 7^{1/2} საათზე.

ბოდბის ვიხდით ჩვენ მკითხველებთან, რომ
„თეატრი“-ს მე 49 „№ ასე დავატყობათ.

პრისტიპა და გიგლიოზრაშვი

რამდენიმე მოსახრება შოთა რუსთაველზე.

(გაგრძელება *)

როდესაც მე ჩემს პირველ წერილს ვსწერდი შოთა რუსთაველის შესახებ. მაშინ მე ბევრი ვეძებე ქართულ ძველ საისტორიო წიგნებში, დაბეჭდილებებში, ხელთ-წერილებში, სხვა-და-სხვა ძეგლსა და ახალს ლექსებში, სიგელ-გუჯრებში და რუსულს ენაზე და-ბეჭდილს საქართველოს ისტორიულს წერილებში, მაგრამ ბევრი ჩხრევის შემდეგ მე იქ ვერაფერი ვპოვე შოთას შესახებ და ჩვენ დაგვიჩა ისევ „ქართლის ცხოვრების“ გაკრითი მოხსენებული ცნობები და მივმართე ისევ მას. დღევანდელ „ქართლის ცხოვრების“ შინჯვა და რაც იქ ცნობები ენახეთ, ჩვენი საგნისა

ინილე „თეატრი“-ს № 47.

და პროგრამის შესახებ, ყელა ეს ცნობები ერთი მეორეს დაეუკუეშირე და ჩემ პირველ წერილში შევიტანე, შხოლოდ ,,ქართლის ცხოვრებას“ ერთ ფურცელზე მოხსენებულ რუსთველის თანამოსახელე, შოთას შესახებ კი ჩვენ არა ვსტყვიეთ-რა და გვერდს აუარეთ. ჩვენ ევე ვარეშე მიგანხნდა ის აზრი, რომ შოთა რუსთველის ნამდვილი სახელი ,,შოთა“ უნდა ყოფილიყო, ამას ჩვენ მტკიცეთ დავადექით იქ და ზოგიერთ ისტორიულ მწერალთ წინააღმდეგე ვისაუბრეთ. ჩვენი პასი ბოლოს გამართლდა და ერთის ძველის ხელთ-ნაწერი ქართული წიგნის მეტეებით დამტკიცდა რომ რუსთველის ნამდვილი სახელი შოთა ყოფილა. რუსთველის ამ სახელის სინამდვილეზე ჩვენ ვუიქრობდით, მაგრამ ისიც არ გვაიწყდებდა, რომ იქნება ეს სახელი ძველს დროში მეტ სახელათ იყო მიღებული და ხალხისაგან ხმარებული და არა ნამდვილ სახელ-წოდება, რომელიც დამტკიცებულია შხოლოდ კრებებთაგან და ქრისტიან ერისთვის მიცემულ-დამტკიცებული. ამის ევეში შეყვანას ჩვენ ის უფრო ვაგებდინებდა და ვაფიქრებინებდა, რომ შოთას სახელით დღეს მრთელ ქრისტიან ერში არც ერთი წმიდანი არ მოიპოვება და ამის ძალით ქრისტიანთ ეკლესიათ კრებებს ეს სახელიც არ შეუტანიათ თავიანთ სახელთ კანონთ კრებაში, ამ სახელით მათ არც ერთი პირი არ შეუწყნარებიათ და უყენიათ წმინდანათ და მამ როგორ მოხდებოდა უამისოდ, რომ საჩუქუნთ თვით ფანატე ბერ-მონაზნებს ეს სახელი ქრისტიანობის დროს შემოპაზრეიყოთ და გავრცელებულიყოს ხალხში. ეს სახელ-წოდება ,,შოთა“ ქრისტეს წინათ, საქართველოში, კერბთ თავყანის ცემის დროს იყო გავრცელებული. ვახუშტის თქმით ამ სახელით იმ დროის ქართველთ კერბთ ლმერთან იწოდებოდნენ და იგულისხმებოდნენ ხალხთაგან. ამ ღვერთს ქართველნი სწირადნენ ზეარაკს, ნიფთეულებას, სხვა და-სხვა რამებს და გამომცხვარს პურს, რომელ მისატან გამოშტეკვარს პურსაც თვით კერბთ შემოქმედის სახელით გამოაცხადნენ ხოლომე, ისე მიუტანდნენ და შესწირადნენ კერბთ ღმერთ მთავარს შოთასა. აი ამ კერბთ ღმერთ მთავარს შოთას გამო შერჩა ჩვენს ერთ ნაირს გამომცხვარს პურს სახელი ,,შო-

თი“. კერბთ თავყანის-ცემის დროს, ხალხს-სეც ვაგვადმოვა ეს სახელი თვის რბილსა და ძვალში, მათ ეს ისეთ საღმერთთა ვალად ვარღვევით და იმის ისეთი პატევის ცემა პქონიათ, რომ ეს საცერბო სახელი ქრისტიანობაშიაც კი შეუტანიათ და უხმარიათ; მაგრამ ცვლილებით კი: ისე რომ სიტყვის თვის თავში ასო ა მიუმეაგებით და ბოლოში თანდებული *) ანა და მით გამოუსულა რთული და მარტევი სახელი. ვუნდა ვსტყვიეთ კი, რომ არც ასეთ თვისებით მოცული სახელი დარჩენილა ხალხში თავის დასაწყის დაბოლოებებით, იგი ხმარებაში ისეც დარჩენილა და ვაგრცელებულა, როგორც ხალხს ერთხელ გამოუგონია, შეუმუშავებია თვის გონებაში და შესწავლ-შეუთვისნიათ თავისთვისა და თავის შთამამელობისათვის.

შოთა რუსთველის სახელის სინამდვილით გამოცნობაზე და ვაგებაზე ბევრმა ისაუბრეს და სხვათა შორის საქართველოს შემოკლებული ისტორიის დაწერბა გოლოვინსაც დაბეჭდა თვის მიმოხილვაში, რომ შოთა რუსთველის ნამდვილი სახელი იფანე იყოფო *) ვუნდა ვსტყვა კი, რომ ეს სრული და უნაკლებოა სიმტყუნეა. ბ. მიმოხილველს შოთა რუსთველის სახელათ სულ სხვა რუსთველის სახელი მიუღია და დაუბეჭდა თვის მიმოხილვაში. მოგვსენებათ, რომ თბილისის მახლობლიც, სოდალუბის-კენ, ბოსტან ქალაქის მახლობლიც არსებობდა სა-ეპისკოპოზო ტაძარი, რომელსაც რუსთავს უწოდებდნენ და ამ კათედრის ეპისკოპოზნიც რუსთველათ იწოდებოდნენ. ეს საეპისკოპოზო თავის მღვდელმთავართ გამოეობით მეთვრამეტე საუკუნის დამლევამდე არსებობდა, ხოლო ამ დროს კი მას სპარსები დაეცნენ და სხულიად აღაობრეს. საქართველოს კათოლიკოზის ბრძანებით და სურვილით რუსთავის საეპისკოპოზო კათედრა მარტყოფში გადაიტანეს და მარტყოფში დაადგინეს, რომელ ეპისკოპოზის ხელ ქვეით უნდა ყოფილიყოს მრთელი იერის მხრის საღვდელგობება და ერი. ამ რუსთავის კათედრაზე მრავალნი ეპისკოპოზნი იყვნენ და ერთი ამთ-განი იყო იფანე რუსთავის ეპისკოპოზი, ანუ იფანე

*) ვახუშტის გეოგრაფია, გამოცემა 1848 წ. პეტერბურგი.

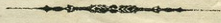
*) История Грузии, Головина, 1865 г. изд. Тиф.

რუსთველი მეღვინე. ამ ეპისკოპოსის სახელი საკლავო შეშხვედრია გოლოვინსა და ამას ეს სახელი რუსთველის სახელათ მიუღია და ისეც შეუტანია თავის აღწერაში. ეუნდა კი მოვიხსნეთ, რომ სწორათ ასეთისავე შეტყობებით არის მოკლე სულხან ბარათაშვილი თავის ისტორიაში, სადაც ის მოგვითხრობს, რომ შოთა რუსთველი თფილისის მარჯვენა მხარეს მდებარე რუსთავიდან იყო, ანუ კახეთიდან. ეს სიტყვა ბარათაშვილმა, მაგრამ ჩვენ კი არას ვიტყვი ბარათაშვილზე, რადგანაც მან ქართული ენა არც კი იცოდა ისე, როგორც რიგი და წესია და ქართული შვერლობის ისტორიას რომ სულ ვერ იცნობდა. მე დარწმუნებული ვარ იმაში, რომ ეს სწორედ ასე უნდა იყოს და ამ სახელის მოგონება პირდაპირ გოლოვინის მოუსახრებლობას და ფანტაზიას მიეწერება. ამის თქმას ჩვენ დღეს იმიტომ უფრო ებედამთ, რომ შოთა რუსთველის სახელის აღსადგენად საქმარისად საყურადღებო მასალა მოვიპოვეთ. ამ მოკლე ხანში ტფილისში აღმოჩნდა ერთი ძველი ხელთ ნაწერი წიგნი, რომელსაც სახელად '1) მე მხოლოე სუფიარა' წოდებდა, ეს წიგნი დაწერილია მეცხრამეტე საუკუნის დამდეგს, რუსეთში მყოფ ქართველ ბატონიშვილების ერთი ქართველი მღვდლისაგან; წიგნის შინაარსი შეიცავს ლოუტერიის სწავლის გავრცელებას, მის მოწინააღმდეგეთ და მომხრეთ ცნობებს.

რაკი ეს წიგნი ჩვენთვის უცნობია, ამიტომ აქ ორიოდ სიტყვას ამ წიგნის შესახებაც ვიტყვი. წიგნის შინაარსიდან ნათლად ჩანს, რომ იგი ენმე კათოლიკეთ ბერისაგან უნდა იყოს დაწერილი, რადგანაც დამწერის ყოველ ჰაზრს რალაც მიუხდობლობის ბეჭედი ასეთია, ეს წიგნი მიწნ თავის დროისთვის ღირსეული და საჭირო, იქნებოდა თორემ დღევანდელ ჩვენი გონებისათვის კი იგი სრულიად არაფერ საგანს წარმოადგენს. წიგნს მიუძღვის ვრცელი წინასიტყვაობა, ეს წინასიტყვაობა ეკუთვნის მთარგმნელს, იგი დაწერილობით მოგვითხრობს ქართულს საეკლესიო მწერლობის შესახებ, რომ ძველების დროიდან საქართველოში მიღებრი იყო მწერლობითაო. როდესაც საქართველოში ქრისტიანობა მოიფინა და სამღვდლოება გავრცელდა და ბერ-მონაზონობა მოიფინაო, ამ მამებისეე მოფინას მოჰყვა ხალხის ბედნიერება, კეთილ დღეობა, მეცნიერება, სწავლა, განათლება და ღვთის შიშითა. ამავე დროს აღორძინდა ქართული საეკლესიო და საღვთის მეტყველო მწერლობა და მის შემდეგ თითქმის ყოველს ბერს სამღვთო ელად მიანდათ ის, რომ

მათ რამე წიგნი შეედგინათ, ან ვადრთიარგნათ ქართულს ენაზე და იგი დაეტოვიანათ თვის მოსახსენებლათაო. ამ გვარი ლტოლილებმა მეთვრამეტე საუკუნემდის თავის მტკიცე კალაპოტში მჯდარი, შეურყეველად მოჰყვა ჩვენს ბერებს და სამღვდლო პირო. ამის მიზეზად დამწერს ის მიანია, რომ საქართველოს ეკლესია დამაყოფებელი ეკლესია იყო და მისთვის საყოთარი წარმომადგენი — კათალიკოზი ჰყავდაო. ყოველი კათალიკოზი მწიგნობარი და მუშაკი იყო და ამის მეოხებით ქართული სასულიერო მწერლობაც მდიდრდებოდა.

(შემდეგი იქნება)

(უკლები კ. ნ. ორბელიანისას)

სულ მუდამ-დღე ნაღვლიანსა სამღერა—
 და დატკემა? რად გამწარდი? რა არა!
 ნუ თუ გაქქარა შენი ტრფობის ტაბარა?
 ნუ თუ ისე დაუგვისარ შენი ბუღს,
 რომ ვერ ჰპოვებ ჰვეუნად ვერა იმუღსა?
 სუ თუ შენი გუღს აღარ აღხუენს ზაფხული,
 არც სიამე, არც დამტეხარი თვის ძეგრა,—
 ხარ უოკლეგარ უაღბლო, ბუღ-არუღა;
 სულ შესამს გასმევე წვეული ბუღის წარა?...
 ეს არა მერწამს!... ძეგრა — შესეა სიმწარე
 ცხოვრებისეგან შესამთ სასეე ძირ-მწარე!
 მაგრამ, დაო, კარგათ იცა, რომ ეველა
 მაგ დღესა ესდით, და ხან მადლა, ხან ნელა
 კვიცხუთ, ევედრით დღე ნადაგ ჩვენ მსუღდრს,
 ზინდათ ვუცმერთ და ევედრით ცხოვრებას;
 ჩვენგ გაგნესუბთ ნაღვლიანად სიმუგსა
 და ჩვენგ კულტით სშირად სიმამუგნესა!
 მაგრამ მაინც ეპოვებთ სხს წამს საღესენსა—
 გავლიდებთ უდარდელსა გაღობას,
 ვერადგებთ წამით ისეე სოფელსა,
 მსუღდრსაც ვუძღვებთ ამ წამისთვის მადლობას!...

1) მე მხოლოე იონა ბერის.

ნუ შეგვიტოვებს, დაო, სოფლის სიმშენებელ,
 მხნედ გებროლოთ უკუღმართსა ცხოვრებას,
 გაღვივით სიტკბოებათ სიცოცხლე
 და ნუგუჯად ვრავხვით ღვთაუფის ბუნებას...
 მამ შენც დასტობ, გაბინე, ახარე,
 გეყო, რაც სვი უფროა სიმწარე!
 აჲ მოჰყევი შენებურად სიმღერას,
 გრძნობით, ღებნათ, აზრით სავსე სიმთ ღვგრას.
 და დასტოვე ეს ტირილი და ცრემლი,
 გლოვის ხმითა მუდამ ჩანეთა ეღერა,
 გულის, სულის და გრძობების დამხრწნელი
 სულ მუდამ-დღე ხალვაიანა სიმღერას!

გ. ბორელი.

მ...ს

მსურდა შენს მცნებას არ განესდგომოდი,
 არ მომეკონე, არ შეგარებოდი;
 თხროთ და ტანჯვით მხვედრს უწყალისა,
 ვით ვრავა მკელს დაგომონობად!
 ,,დამეიწყებოდა შენი სასული,
 კვ ნახა ხსენ, ტბილ სხილველი
 და შენდა ნაცვლად, სხვისთვის შეკევა
 გუნდრუგად: გული, გრძნობები, ცრემლი!...“
 მგრამ, შენ გვიტყვი, ჩემო ღვთაბავ,
 სიცოცხლე ჩემო და სასოება;—
 შენგნი ტყვე სულის მონადრება
 ვერ მოვაგვარე!... ბედნიერება;—
 შენვე უფერსად, შენვე გაგაღობს,
 შენთვის ღვთის ცრემლებს, შენთვის ვალაღობს;
 ბედნიურად ქსიოლის თავს მითაც მტკუელს,
 ოდნად რომ ახსოვს და დიმილს ქსენადობს.
 ბედი, იღბალი, ნეტარ ცხოვრება,
 გულის სიცოცხლე, სულის ცხოვნება,
 მამინ ცხოვრება მისთვის ვოკელი,
 ოდეს ბელ-გოლსა მთავრდება:
 კეთილი გული, ძალადა სული,
 ქვედა და აზრი ჰყვავებული,
 კვლევნი სასუ და სთინობა,

რითაც ხარ, გერატო, შემეულო, **გ...ს**
 მამინ მზად არის დაიწეს ტენხლმა,
 მზად არის დაღვეს საშურობილემა,
 მზად არის კიდევ შენდა სინსვლოდ
 წარგზავნოს სული თვით უფროსთში!...
 ნაცვლად რას კვდის?—გულ-გრაღის შენ ქვევას,
 მისის ცრემლებით შენს შექვევას,
 მისის გრძნობებზე ცვლქას შენს გას-კასს,
 მისგან ნაგარდით შენსა გაქვევას.
 მგრამ, ღებნათ, ნახო შეშელო,
 სიცოცხლით სავსე, გული და მწყველო,
 მანც-და-მანც გულს შენ უფერსად.
 მუდამ ქსურს შენი სვას სადაღვრებო!
 ას გზობაც უთხრა მას არა ქსეკრა,
 რომ მწარე არის მის ბედის წერა
 და უნაყოფო, შენდა შესხებ,
 მისი გაღობა და მისი მღერა.
 უნობს: ,,დრო მოვა—ჰყვავებდებო
 მთანი და კვლხა, განხალსდება,
 ქმის სატრფელსაც უმწეო გული
 შეუთამბებს, გაღვრუნდება!—
 დაგუდებს უფრს ჩემს ჩანეთა ეღერას,
 მისს სადაღვრებელ, ჩემს სიმღერას,
 ნუგუჯ ღვლუნით ბანსაც მისისხებს
 ჩემს დაფარულს გულისა მკვრას!
 კიდევ გაქტება მის ჭონინ ვეკლა,
 შემხვევს თვალსაც გომრულს ნელ-ნელა,
 შემდეგ ბაღნამაც ვარდმოფინდება
 ჩემთან ჭრობაში ჩემი შეშელო
 სულ საცხოვრებლად...“ დახამალო
 ხომ ხედავ არ ვარ?—გაფარებული
 ნუ ხარ! დემთის გვიტყვი არ დაგვიწყებ;
 თუ დაგვიწყებს თავის ღვქსიას გული!..

გ. ბორელი.

წიგნილი რედაქტორსთან

ივრის 256 №-ში დაბეჭდილია ბ-ლიოგრა-
 ფიული შენიშვნა, შესახებ ეთის ზუსტულის წიგნი-
 სა, რომელ წიგნის დამწერო მეთის რიაკლისაგან
 დასჯილი აღეკანდრე ამიღახეარია. ამ აღ. ამილ-

ხერის შესახებ მეზარს ვიტყვი. ქართველ მკითხველებს უნებმოთუც ეცოდინებთ ეს, რადგანაც ამის შესახებ „ქართლის ცხოვრებაში“ ვერცერთ აზრს აღწერილი და ამის გარდა აღ. ობრელიანსაც ზომ გაცე-
რით, მაგრამ ხერიანათ აქვს აღწერილი „მეფის ირაკლის მეორის შეთქმაში“. ვიტყვი მხოლოდ შემდეგს:

ერეკლესაგან დასჯილ ალექსანდრე ამილახვარს, დასჯის შემდეგ უცხო ქვეყანაში გაგდება დაუპირეს. თვალზე დათხრილი ალექსანდრე გააქვებდა აღარ მოუცადა და თვითვე წავიდა რუსეთში. რუსეთში ყოფნის დროს ამან დასწერა ის წიგნი, რომელიც ეწოდა უპოვით და მკორე ხნის შემდეგ ეს წიგნი იქ დაბეჭდეს კიდევ.

ეს თხუზულება ამავე დროს ქართულათუც გად-
მოთარგმნეს მეფე ერეკლესთვის, მაგრამ მკორე ხნის შემდეგ ეს თარგმანი მეფის ირაკლისავე ბრძანე-
ბით აღკრძალულ იქმნა საქართველოში და ამას გარ-
და რუსეთშიც მისწერეს თხოვნა, იმპერატორისა ეკატერინას რომ რუსეთშიაც აღკრძალათ ეს წიგნი. ერეკლეს თხოვნა რუსეთის იმპერატორის სისრულე-
ში მოუყვანია და ეს თხუზულება რუსეთშიაც აღ-
კრძალათ.

ქართული თარგმნის ეგზემპლარი პ. იოსელიანს და ტარასი არხიზანდრატს ჰქონდა, 1879 წ. მეც ვნახე, რომლის გამო „დროებაში“ წერილი იყო დაბეჭდილი.
შ.

წერილი აბაშაი.

* * * ჩვენ შევიტყუეთ, რომ თბილისის შემოს მჭრელებისთვის ამქარის უსტაბაში ამოურჩევით და ამქრობაც დაუარსებიათ.

* * * ამ ბოლოს დროს, თვლილსში შემოს ფასმა ერთობ აიწია, ასე რომ გლეხ-კაცები ეწოდა პატარა ღვთიანთ აიღებენ თავიანთ შრომის ფასს.

* * * ამ დღეებში ჩვენ გაჩენეს ერთი ქართული წიგნი, სახელდობრ „პროპაგანდა დე ვალე“. ეს წიგ-
ნი დაბეჭდილია ქ. რომში 1774 წ. პატრის ტულუ-

კანთ დავითისაგან. წიგნს წინასიტყვაობა მთელის ლათინურათ და ქართულათ. კარგად დატყუილი წიგნია, სულთათ არის დაბეჭდილი და კარგის ასობით.

* * * ამას წინეთა „თეატრის“ ნომერში, რომ შარდენის მოგზაურობის შესახებ იყო წერილი, შე-
ვიტყუეთ, რომ ეს საინტერესოა წიგნი ჩვენს წერა-კი-
თვის სამართველოს შეუძენია.

* * * ამ დღეებში გამოვიდა მეფის თეიმურაზ (1591—1665) პირველის ლექსები. წიგნში სხვათა შორის დაბეჭდილია რამდენიმე წერილი ლექსი და ამას გარდა ოთხიც შემდეგი პოემები 1, „მაჯამა“ ანუ „მუსტაზადი“, 2, „ვარდულობლიანი“ თარგმანი სპარსულიდმ, თეიმურაზის სიტყვით ეს პოემა მოლა აჯამ ბრძენთა ბრძენს დაუწერია, 3, „შამი ფორაჯანი-
ანი“ და 4 შედარება ვახუშტლის შემოღამოსთანა. წიგნს წინ მიუძღვის პატარა ბიოგრაფია თეიმურაზ პირველისა და ბოლოში კიდევ ბიბლიოგრაფიული შენიშვნა

გამოცემულია ზ. კიკინაძისაგან და ღირს 30 კ.

გარკული ლექსები

ამ საძველეს დროში შეოფი ვაშტავსები მარად დაძოვრალს, უბრალოდ ცილის წამებით, არ ვაძლევეს ჩვენ სამართალს, მთ ჭკონათ გონტრბაბათ ჩვენ გზადვადეთ ვითომ ფართალს; დეილაცა მისი სხვა ვისაც უთქვამს, ჭიანი—მართალს.
2

შუერთ-წუთის სოფელსა, ვინ დარჩეს ანუ გან მოკედეს, თუმც იყოს მისი ნუგეში უნდა შეაჯგუდეს ჭკის და კლდეს, სიბდადრე რა სსხმარია, ის შეაჯგუდეს თითხს ილაკედეს. ასა ათასი მსხეთი გამიბრას-ქაინდეს—ბოლოკედეს.
3

თვალნი შენი ისკეთათ ღირს და წამწამი არბეთად, თმა ჩიხსთად, წარბა დესად, წინ შამოყრა ოზურგეთად; შენთან უოფნს და თამაში საძაქოს ნათლის სეკტად, რადგან ტატუბად არ გაიყვარვარ, არც მე გატებ ამის შეტად.
4

სიყვარულა ვერ შეგატყუე, არ მოამწურე ბართაი, მოამბეულე და გამაგლე ვითომ ძველი კალთაი. სიყვარულა, გენაცვალე არ იწებეს მალთაი, ოხრად მჩნებეს ძველი ჩიხს და სხადი სხადთაი.

გასართობი

„კოლხიდა“-ს სასტუმროში, ქუთაისში, ზალა-
ში რამოდენიმე პირნი სადილოდღენ; ამთ შორის
ორი-სამი წარჩინებული ქართველნიც რეულან, რო-
მელნიც დიდ-ხნობით სცხოვრობენ თურმე ამ სას-
ტუმროში და ფულს კი არ იხდიან. ამ დროს შე-
მოდის სასტუმროს პატრონი და ამ წრეს მიუხ-
ლოვდება.

— ბატონებო, — მიმართავს სასტუმროს პატ-
რონი, — დიდი ხანია მესმის ყველგან სიტყვა „სო-
ციალისტი“ და ვერ შემოვიკნინია კი რას ნიშნავს,
გთხოვთ ამისხათ.

ერთ-ერთი ქართველი წარჩინებული ესე აუხს-
ნის: ეს სიტყვა, აი, რას ნიშნავს, ჩემო გიორგი:
როცა შემძლე კაცი თავის ქონებას ღარიბებს გაუ-
ნაწილებს, რომელიც მთავრობის განკარგულებებს
ეწინააღმდეგება, რომელიც მუქთად აქმენს-ასმენს ღა-
რიბებს — ამისთანა კაცს „სოციალისტს“ ეძახიან.
ესეც იცოდე რომ ამისთანა კაცებს მთავრობა სდე-
ნის, ხანდისხან აქერს კიდევ.

— თუ ეგრეა, მაშ აქამდის უნდა ჩამოგებჩჩე
კოლეც, არათუ დავეჭიროე, რადგან ეს ორი-სამი წე-
ლიწინადა მუქთადგამმეთ და ვაქმეთ. სურათი.

რეაქტორი-გამომცემელა ვ. აბაშიძე.

გასწავლი ფრანგულს ენას ქართულის
საშუალებით. საკლასო რეაქტიციონებ-
საც ავიღებ.
პეტრე მირიანაშვილი
აღრეისი „თეატრის“ რეაქციონში.

ღელაქან ანუ ანბანი და პირველი სა-
კითხავი წიგნი, მხაშთი ბაპომცხა, შეცვლილი
და შევსებული, დაიბეჭდა და ისუიდება გამომ-
ცემელის გრიქუროვის მადანაში. ამ ახალის

გამოცემის ანბანი თითქმის შედგენილია არის
შედგენილი და მასში ჩამატებულია საწერი დე-
დანი, პირველ ხანში სახმარებელი. პირველი
საკითხავი წიგნი შევსებულია ახალი სავარჯიშო-
ებით, მოთხრობებით, დექსებით და სურათე-
ბით, გარდა ამისა შეცვლილია რეაქცია ზო-
გიერთა წინანდელი მოთხრობისა და დექსების-
სა. წიგნის მეორე — სადმართო ნაწილი იპურობს
პირველის წლის გურსა ორივე ადექსს მოთ-
ხრობისას, სურათებ ს. სადმართო მოთხრობები
თავდება წმიდა ნინოს ცხოვრების და მოქმედების
მოკლე აღწერით, რომელიც სურათით არის
შემკობილი. წიგნი წინანდელს გამოცემაზე ერ-
თი თაბანი, იუნ 32 გვერდით, დიდის, მაგრამ
ფასი კი შეუცვლელად ერის დარჩენილი. გამომ-
ცემელი გრიქუროვის მადანა იმუიყება კუკის
ხიდის უერთან, ბადის პირ-და-პირ. (5—4)

გამოიჯან და ისუიდება ქუთაისში, ა. შურადავის წიგნის
მადანაში

ქართული წერის დედანი

3. შაბიჩვაძისა.

ფასი 30 კაბ.

ვიცო ოც-და-ათს, ანუ მეტს ევსემლიარს
იეიდის, ევსემლიარი 24 კაბ. დათმოზა და
ტაგეზავენბა.

წერის დედანს შეადგენს: 1.) მსხვილი გა-
დაბმული სელი ბადეში თავის ვლემენტრებით;
2.) დაბატარაგებული საშუალო გრევალი სე-
ლი უზადეთ ოთხს ხაზში; 3.) გადაბმული
სწორედ (ალმაცურად) ნაწერი ნუსხური სელი
სამს ხაზში და 4.) გადასრილი (наклонный)

ტაგრული ნუსხური სელი ბადეში-ჯერ გადაბმუ-
ლად და შემდეგ სამს ხაზში გადაბმით. დედანსა
აქვს სულ 24 გვერდი.

საყოველ-კვირათა სათეატრო და სალიტერატურო გაზეთი

„თეატრი“

შიიდება ხელის მოწერა 1887 წლისათვის

(წელიწადი III)

გარდა პირ-და-პირი თავის დანიშნულებისა, ე. ი. ადგილობრივი თეატრების, (განსაკუთრებით ქართული) მდგომარეობის დაწვრილებით აღწერისა, „თეატრი“ თავის ადევნებს კიდევ ჩვენ ლიტერატურასაც. დრო გამომშვებით „თეატრი“-ში მკითხველი ნახავს მოთხრობებს და ბევრს სხვა-და-სხვა, ჩვენი მკითხველთათვის, საყურადღებო ამბებს. საზოგადოთ შროგრაჲ „თეატრისა“ შემდეგია:

- ა. მოწინაჲე წერილები.
- ბ. ზივსების და წარმოდგენების რეცენზიები
- გ. კრიტიკა და ბიბლიოგრაფია
- დ. კორესპონდენციები და ეოველ-გვარი ცნობები გარეჲე ქალაქებიდამ, უფრო თეატრის კამო.
- ე. ხელოვნებთ გამოჩენილ ზირთა ბიოგრაფიულა წერილები მათის სურათებით
- ვ. თეატრები: ქართული, რუსული, სომხური და სხვ.
- ზ. ცნობანი რუსეთის და სამხლავრ გარეთის თეატრისა.—
- ტ. ფილერტონი: თეატრის კვრა, ლექსები, სამღერალი კუმლექტები, დრამა-ტიული თხზულებანი, სცენები, რომანები, მოთხრობანი, ამბები, მოკონებანი და სხვ.
- თ. განართობი: ანეკდოტები, გამოცანები, რეჲესები, მბირები და სხვ.
- ი. ეოველ-გვარი ცნობანი და განცხადებანი.

ჩვენ ლიტერატურაში გამოჩენილ მოღვაწეთ „თეატრის“ ადუთქვეს თავიანთი მიანწილეობა: „თეატრის“ გამოვაჲ კვირაში ერთხელ, კვირაობით.

ფასა „თეატრის“-სა:

წლით, როგორც ქალაქის, აგრეთვე გარეჲე ხელის მომწერთათვის—	5 მან.
ნახევარი წლით	3 მან.
ცაღბე ნომერი	15 კაპ.

სხვა ეადით ხელის მოწერა არ მიიღებ.

ხელის მოწერა მიიდება: თბილისში მხოლოდ „თეატრის“ რედაქციაში
 ქუთაისში ძმათა ჭილაძეების წიუნის მაღაზიაში
 ფოთში ბ-ნი ბესარიონ კაღანდაძესთან.

გარეჲე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ. Въ редакцію „ТЕАТРА“.
 რედაქცია იმყოფება: Базарная улица, домъ Тамашшева, № 16

„КАВКАЗСКОЕ ОБОЗРѢНІЕ“

(Бывшее «юридическое обозрѣніе»)

годъ седьмой

Издавая въ теченіи шести лѣтъ „Юридическое Обозрѣніе“, посвященное изученію юридическихъ вопросовъ, судебной практики и правовой жизни, редакция журнала, въ виду нарождающихся потребностей, признала необходимымъ расширить программу и съ 1-го Января 1887 года издавать ежедневную политико-литературно-юридическую газету, подъ названіемъ „Кавказское Обозрѣніе“

Въ газетѣ примутъ участіе многіе столичные, иногородніе и мѣстные Кавказскіе корреспонденты и извѣстные писатели,—специалисты по разнымъ отдѣламъ изданія.

Газета будетъ выходить ежедневно, не исключая и послѣ-воскресныхъ дней, въ количествѣ 350 №№ въ годъ, въ форматѣ обыкновеннаго газетнаго листа, по слѣдующей программѣ:

1. Статьи по вопросамъ: а) теоріи и практики права и судопроизводства, экономическимъ финансовымъ, государственнымъ, международнымъ, общественнымъ, по обычному праву и статистикѣ; б) русской и иностранной общественной жизни, политики и литературы; в) промышленнымъ: нефтяному, винодѣлю, шелководству, марганцовому дѣлу и др.—II. Обозрѣніе правительственныхъ распоряженій.—III. Судебное обозрѣніе (судебные отчеты и кассаторшенія)—IV. Общественное Обозрѣніе (отчеты о засѣданіяхъ общественныхъ собраній и ученыхъ обществъ).—V. Тифлисское и кавказской Обозрѣніе (новости и корреспонденціи).—VI. Русское Обозрѣніе.—VII. Иностранное Обозрѣніе.—VIII. Обозрѣніе русской и иностранной періодической печати; критика и библиографія.—IX. Торговопромышленное Обозрѣніе (торговопромышленныя свѣдѣнія и курсы).—X. Фельтонъ: романы, повѣсти, рассказы о явленіяхъ общественной жизни и стхотренія.—XI. Последнія новости и телеграммы.—XII. Смѣль.—XIII. Театръ и музыка.—XIV. Справочный указатель (резолуціи Тифлискихъ судебныхъ установленій по дѣламъ апелляціоннымъ, кассационнымъ и пр.).—XV. объявленія.

Условія подписки:

РЕДАКЦІЯ И АДМИНИСТРАЦІЯ ГАЗЕТЫ (для приѣма подписки, объявленій и разначной продажи)—ТИФЛИСЪ, Сололаки, Нагорная улица, д. № 21.

Подписная цѣна на газету (съ доставкою и пересылкою.)

Въ Россіи	Руб. коп.	За границею:	Руб. коп.
На 12-ть мѣсяцевъ	— 12 50	На годъ	— 19 „
— 6 — — —	— 6 50	— полъ года	— 10 „
— 3 — — —	— 3 50		
— 1 — — —	— 1 50		

для г. г. студентовъ годовая плата—9 р. съ разсрочкою: при подпискѣ въ апрѣль и августѣ по 3 р.

Отдѣльные №№ газеты по 5 коп.

ОБЪЯВЛЕНІЯ, за занимаемое мѣсто, строка петита 5 коп.; при неоднократныхъ объявленіяхъ, дѣлается скидка.

Подписка на газету и объявленія также принимаются: въ Тифлисѣ: въ типографіи „Кавказское Обозрѣніе“ (Дворцовая улица, каравансарай, бывшій Ардуни) и въ Центральной книжной торговлѣ, въ Петербургѣ и Москвѣ, въ книжныхъ магазинахъ: И.И. Анисимова и „Новаго Времени“, въ Харьковѣ—въ книжн. магаз. „Новаго Времени“, въ Одесѣ—у Распопова, въ Варшавѣ—у Райхмана и Френдлера и др.

При доставленіи въ редакцію экземпляра сочиненія юридическаго или иного содержанія о немъ будетъ данъ отчетъ и сдѣлана публикація

Редакторъ—издатель А. С. ФРЕНКЕЛЬ.